

Tööandjate manifest 2026: aeg anda endast 110%

Eesti Tööandjate Keskliidu ettepanekud erakondadele ja Riigikogule. Liit esindab otse ja haruliitude kaudu **üle 2000 ettevõtte**, mis annavad tööd **250 000 inimesele** ja maksavad **üle poole riigi maksumulust**. Kui neil ettevõtetel läheb hästi, läheb ka Eestil hästi.

110%

Eesti majanduse tootlikkus peab jõudma 110%-ni Euroopa Liidu keskmisest. Selleks peab see kasvama senisest kaks korda kiiremini.

Peamine ootus poliitikutele: seada majanduse konkurentsivõime ja tootlikkuse kasv kahe järgmise valimistsükli tähtsaimaks eesmärgiks ja langetada kõik olulised otsused sellest lähtudes. Eesti Tööandjate Keskliidu president Ain Hanschmidt: majanduspoliitika peab olema sama julge ja radikaalne nagu 90ndatel – peenhäälestamine ei vii edasi.

KÜMME OLULISEMAT SÕNUMIT

1

Maksurahu neljaks aastaks

Mitte ühtegi uut maksu ega maksukoormuse tõusu. Selged piirid: riigivõlg kuni **30%** ja maksukoormus kuni **35% SKPst**; maksumulud ja jooksvad kulud tasakaalu.

2

Väiksem ja tõhusam riik

Haldusreformi jätkamine **79 omavalitsuselt** umbes **15 maakonnakeskuse** tasandile. Avaliku sektori hõive osakaal ei tohi kasvada. Mittestrateegilised riigiettevõtted (riigil on neid **üle 200**) erastada või viia börsile.

3

Bürokraatiat veerandi võrra vähemaks

Regulatsioonide ja aruandluskohustuste maht **-25%**. EL-i reeglid üle võtta miinimummahus, ilma omapoolsete lisanõueteta. Andmeid ei küsita kaks korda. Planeeringud ja load kiiremaks.

4

Haridus: kasutame olemasolevat raha tõhusamalt

Hariduskulud on kasvanud **40%** ja on **6,3% SKPst** ehk ELi kõrgemaid, ent tootlikkus on langenud. Rahastus siduda õpitulemustega, koolivõrk korda, kitsas matemaatika gümnaasiumist kaotada, õppekohad OSKA vajaduste järgi, kõrgharidusse lubada erakapital.

5

Töötajate puudust lahendab paindlikkus ja nutikus

Igal aastal jääb tööturul puudu **2100** tippspetsialisti ja oskustöölisi, keda haridussüsteem ei kata. Vaja on kontrollitud tööärannet ja talendipoliitikat, hübriidtöö selget regulatsiooni, paindlikumaid tähtjalisi lepinguid ning praktika eraldamist tavatöösuhtest.

6

Tervishoid: sama raha eest parem tulemus

Kulud on seitsme aastaga **kahekordistunud**, kuid tervena elatud aastates oleme ELi lõpuotsas. Raha järgne patsiendile ja ravitulemusele, mitte haigla omandivormile. Kaotada perearstide omandipiirang ja tööandja **400-eurone** maksuvaba tervisekulu lagi.

7

Elektri hind alla eksportturgude keskmise

Kiiresti kasvanud regulatiivsed tasud seavad ENMAKi eesmärgi kahtluse alla. Riigilt oodatakse selget energiaplaani, mis annab tootjatele investeerimiskindluse, ning ETSi tulude suunamist tagasi maksjate energiatõhususse.

8

Tõstame Eesti investorite maailmakaardile

Investorite jaoks asetseb Eesti endiselt **piirituru** kategoorias, kuhu suur osa maailma investeerimisrahast ei jõuagi. Siht on **AAA** reiting (lühemas plaanis vähemalt AA) ja Tallinna börs arenenud turgude hulgas. Kogumispensionide süsteemi ei tohi nõrgestada ja Eesti vajab **3000-4000** kohaga konverentsikeskust.

9

Teeme innovatsiooni- ja ekspordihüppe

Erasektori teadus- ja arendusinvesteeringud **1%-lt 3%-le SKPst**, rakendusuuringu programme eelarve kahekordistada. Eksport on **üle 80% SKPst**, kuid sõltub 3-4 sihtriigist: vaja on riiklikku käendusmeetet ja Eesti brändi nutika tööstusriigina, mitte ainult IT-riigina.

10

Laiapindne riigikaitse käib majanduse kaudu

Riigi püsimisse ei panusta ainult kaitsetööstus: toidu- ja joogitootjad, ehitus, transport, energeetika, elektroonikatööstus ja IT-ettevõtted varustavad riiki kriisil vajaliku. Kohalik tööstus ja tootmine tuleb määratleda strateegiliselt olulisena. Lokaliseerimise nõue: kui riik ostab välisfirmalt kaitsevarustust **10 mln euro** eest või rohkem, peab tarnija tagama, et **25%** summast jääb Eestisse.

4,4 mld €

maksid 2025. aastal tervise tõttu töölt puudunud päevad riigile ja majandusele

97%

juhtidest peab lähiaastate tähtsaimaks mõjuriks maksukeskkonna turbulentsi

2100

tippspetsialisti ja oskustöölisi jääb OSKA järgi igal aastal puudu

~6000

tööealist inimest aastas on demograafiline puudujääk

Manifest ei esita nõudmisi ainult riigile. **Üleskutsed tööandjatele:** olla plaanides ambitsioonikas, panustada juhtimiskvaliteeti, luua eristuvaid tooteid, kasvatada eksporti ning kaasata noori ja välistalente. **Üleskutsed töötajatele:** hoolitseda oma tervise eest, panustada enda väärtuse kasvatamisse, võtta julgelt vastutust ja olla ettevõtlik.

ALLIKAS JA KONTAKT

Tööandjate manifest 2026, Eesti Tööandjate Keskkliit. Manifest ilmub traditsiooniliselt enne Riigikogu valimisi; esimene ilmus 2007.